

Täysistunto

Torstai 25.6.2015 klo 16.00—18.44

5.2. Suullinen kysymys Fennovoiman ydinvoimalan kotimaisesta omistuksesta (Hanna Halmeenpää vihr)

Suullinen kysymys SKT 7/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Halmeenpää.

Keskustelu

16.24 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri Rehn, eduskunnan vahvistamassa Fennovoima Oy:n viimeisimmässä periaateluvassa on selkeä reuna-ehto, että Fennovoiman kotimaisen omistuksen pitää olla kiistattomasti osoitettu jo siinä vaiheessa, kun yhtiö jättää rakentamislupahakemuksen valtioneuvostolle, eli 30.6. mennessä viimeistään. Mikäli Fennovoimalla ei ensi viikon tiistaina ole vähintään 60 prosentin kotimaista omistusta, tulevatko työ- ja elinkeinoministeriö ja valtioneuvosto toteamaan, että hanke raukeaa, koska periaateluvan ehdot eivät täyty? Ja toiseksi, mikäli Fennovoimalta vaadittava kotimainen omistus ei ensi tiistaina ole selvillä, tulevatko ministeriö ja valtioneuvosto edellyttämään yhtiöltä hankkeen valmistelutöiden keskeyttämistä Pyhäjoella, missä yhtiö tällä hetkellä rakennuttaa tiestöä, aittaa suunniteltua voimala-aluetta, sekä peruuttamaan tonttien ja mökkien pakkolunastukset, jotka se on toteuttanut?

16.25 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on hyvin tärkeä ja ajankohtainen kysymys tietysti. Takaraja tämän Fennovoiman Hanhikivi 1:n ydinvoimalan rakennuslupahakemuksen edellytysten täyttymiselle on ensi tiistaina 30. kesäkuuta, ja tämä perustuu eduskunnan viime joulukuussa vahvistamaan valtioneuvoston periaatepäätökseen. Työ- ja elinkeinoministeriön ja valtioneuvoston tehtävänä on arvioida siinä yhteydessä, täytyvätkö nämä rakentamislupahakemuksen edellytykset koskien yhteiskunnan kokonaisuutta ja erityisesti 60 prosentin kansallista omistusosuutta. Hallituksen mielestä tässä omistusosuuden varmistamisessa, siis kotimaisen osuuden varmistamisessa, on kyse erittäin tärkeästä kansallisesta edusta, (Puhemies koputtaa) jolla varmistetaan Suomen energiapolitiikan ohjattavuutta ja sitä kautta myöskin maamme energiatalouden huoltovarmuutta.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.27 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En saanut ministeriltä vastausta esittämäni kysymykseen siitä, tulevatko hallitus ja ministeriö toteaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2015 vp

maan, että periaatepäätös raukeaa, jos nämä ehdot eivät täyty ensi tiistaihin mennessä. Kysyn kuitenkin vielä: jos Fennovoiman periaateluvan ehdot eivät siis täyty määräaikaan mennessä, tulevatko ministeriö ja valtioneuvosto huolehtimaan myös siitä, että suunnitellun voimalaitoksen aluetta ei 1. heinäkuuta eli ensi keskiviikkona luovuteta Rosatomin hallintaan? Mutta pyytäisin vastausta tähän ensimmäiseen kysymykseeni myös.

16.27 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Meillä on vielä viisi kuusi päivää aikaa, ja ennen kaikkea Fortumilla on viisi kuusi päivää aikaa saattaa omat neuvottelunsa venäläisestä vesivoimasta sellaiseen asentoon, että Fortum voi katsoa osallistuvansa tähän Fennovoima-hankkeeseen. Hallitus ei halua puhua pörssiyhtiö Fortumin puolesta eikä voi sitä tehdä, mutta totean tämän vain olemassa olevana tosiasiana. On mielestäni tässä vaiheessa tarpeetonta ennakoida sitä, minkälainen päätös tästä tulee siinä vaiheessa, kun hakemus jätetään. Olennaista on se, että valtioneuvoston ja työ- ja elinkeinoministeriön tehtävänä on arvioida tätä kotimaista omistususuutta ja pitäytyä tässä eduskunnan selkeästi ilmaisemassa kannassa.

16.28 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta, että se on hiukan liian aikaista tässä vaiheessa, kun määräaika on vasta ensi viikon tiistaina — sitten me tiedämme, onko tämä kotimainen omistus saatu kuntoon.

Nyt kun on tiedossa se, että Ruotsissa on suljettu kaksi ydinreaktoria, ja meillä on yhteiset pohjoismaiset sähkömarkkinat mutta kuitenkin Ruotsin ja Suomen välillä ei ole riittävää kaapeliyhteyttä niin, että sähkö sujuvasti siitä läpi kulkee, mikä on johtanut taas siihen, että alueelliset hintaerot sähkön hinnassa ovat kasvaneet merkittävästi, niin olisin vastuunalaiselta ministeriltä tiedustellut, onko tälle puolelle ajateltu minkäänlaisia hankkeita tai onko vireillä hankkeita Ruotsin ja Suomen välisen sähkönsiirron osalta.

16.29 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia edustaja Turuselle tärkeästä kysymyksestä.

Pohjoismaiset sähkömarkkinat ovat tärkeä osa koko Pohjolan ja myös Suomen energiahuoltoa ja sähköhuoltoa, silti ne eivät toimi tälläkään hetkellä täydellisesti, samoin kuin eivät toimi myöskään Euroopan unionin energia- ja sähkömarkkinat, ja tarvetta näiden kehittämiseen on edelleenkin. Hallitus tulee varmasti siinä vaiheessa, kun tulemme revisioimaan ja uudistamaan kansallista energia- ja ilmastostrategiaa, arvioimaan myös sitä, millä tavalla pohjoismaisia sähkömarkkinoita viedään eteenpäin ja mitä voidaan Suomen ja Ruotsin välisellä saralla tässä yhteydessä tehdä. Siinä vaiheessa, kun me tiedämme kansainvälisen ilmastokokouksen tulokset, tämän vuoden lopulta Euroopan unionin (Puhemies koputtaa) energia- ja ilmastolinjaukset vuoteen 2030, joihin vaikutamme aktiivisesti, voimme laatia uudistetun kansallisen energia- ja ilmastostrategian.

16.31 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 2008—2012 on hävinnyt teollisuudesta kymmeniätuhansia työpaikkoja, kone- ja laitteollisuudesta yli 55 000 ja elektroniikkateollisuudesta saman verran. Meillä on paljon energiantensiivistä perusteollisuutta, jossa on paljon työpaikkoja tällä hetkellä olemassa. Meillä on tulossa uutta kovasti sähköä kuluttavaa teollisuutta datacenterien kautta Suomeen. Energiatarveselvityksessä on TEMin puolelta esitetty kahden ydinvoimalan tarvetta. Nyt näyttää siltä, että Olkiluoto 4 ei tule toteutumaan, ja näyttää nyt siltä, että Hanhikiven voimalan tai Pyhäjoen voimalan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2015 vp

tulevaisuus on epävarmassa tilanteessa. Nyt kysynkin: onko hallitus, valtioneuvosto, varautunut siihen, millä tavalla nyt tämä aukko, joka on jäämässä näiden kahden laitoksen osalta suomalaiseseen energiantuotantoon, tullaan korvaamaan, ja millä tavalla on varauduttu, jos on varauduttu?

16.32 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan edustaja Rinteen syvän huolen suomalaisten työllisyydestä ja olen huolissani teollisuuden työpaikoista, minkä takia me tarvitsemme yhteiskuntasopimuksen ja sen, että me palautamme suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukyyn. Osa tätä on ekologisesti kestävä ja kilpailukykyinen energiatuotanto. Energiapolitiikkaa on katsottava pitkällä aikajänteellä. Tätäkään asiaa hallitus ei ole vielä — lainatakseni pääministerin sijaista, Soinia — ehtinyt 20 päivässä sotkea, mutta kannamme syvää huolta siitä, millä tavalla Suomen energiahuolto kyetään pitkällä aikavälillä ratkaisemaan. Sen takia hallitusohjelmassa linjataan selvästi, vahvasti kestävä vihreän energian suuntaan eli uusiutuvan energian osuus 50 prosenttiin ja halutaan päästä eroon hiilenmustasta (Puhemies koputtaa) energiapolitiikasta elikkä kivihiiilestä 2020-luvulla, ja osana (Puhemies koputtaa) tätä kokonaisuutta on myöskin päästötön ydinvoima, totta kai, ydinenergialain normaalien säädösten mukaisesti.

16.33 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Seuraava viikko on äärimmäisen tärkeä meidän investointien ja työllisyyden kannalta, mutta siitä huolimatta on myös tärkeää, että tässä keskustelussa välittyy myös Venäjälle niille, jotka vesivoimakauppoja miettivät, yksiselitteinen viesti siitä, että Suomessa noudatetaan tätä eduskunnan päättämää aikarajaa ja omistusosuusehtoa, että siitä ei lipsuta, siitä ei jousteta, vaan nyt ovat ne päivät käsillä, jolloin päätökset pitää tehdä myös siellä. Kysymys ministerille on tästä muusta energiapolitiikasta, näitten investointien käynnistämisestä: mikä teillä nyt ensimmäisten 20 päivän ministerikokemuksen jälkeen on se perusarvio tästä energia-alan investointien lähivuosien volyymin ja mahdollisuuksista ja vahvuusalueista?

16.34 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vanhasen näkemys siitä, että on tärkeää lähettää yksiselitteinen viesti kaikille neuvotteluosapuolille, on hyvin tärkeä, ja sen vuoksi, kun eilen Fortum pörssitiedotteellaan kertoi omista pyrkimyksistään ja omista näkemyksistään, halusin valtioneuvoston puolelta kertoa, että me tulemme selkeästi ja yksiselitteisesti noudattamaan tätä edustaja Vanhasen mainitsemää eduskunnan selvästi ilmaisemaa tahtoa 60 prosentin kotimaisen omistusosuuden varmistamisesta. (Eduskunnasta: Ja aikataulu!) Kun 20 vuoden investointijänteen osalta katsotaan asiaa, hallitusohjelmassa painotetaan hyvin vahvasti investointeja kotimaiseen uusiutuvaan energiaan, joka on tämän päivän ja tulevaisuuden musiikkia. Se on hallitukselta hyvin vahva tahtotila, minkä eduskunta pari viikkoa sitten keskustelussa myöskin (Puhemies koputtaa) osaltaan siunasi, ja tämän lisäksi ajattelen niin, että biotalouteen, bioenergiaan ja (Puhemies koputtaa) biopolttoaineisiin liittyvät mahdollisuudet ovat hyvin merkittävä osa suomalaista energiataloutta.

Puhemies Maria Lohela: Viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.35 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rehn vastasi edustaja Vanhasen kysymykseen vähän suuremmin kuin alkuperäiseen kysymykseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2015 vp

Oletan siis, että hallitus pitää tiukasti periaatepäätöksen ehdoista kiinni, ja näemme ensi tiistaina, missä tilanteessa olemme. Mutta sen me jo tiedämme, että viimeisen viiden vuoden aikana maailmalla on tapahtunut suuri energiavallankumous. Aurinkovoiman kannattavuus on viisi kertaa suurempaa tänä päivänä kuin se oli silloin, kun Fennovoiman alkuperäinen päätös tehtiin. Suomessa on 2000-luvulla tehty kolme ydinvoimapäätöstä, yksikään voimala ei ole valmistunut. Eikö olisi jo aika siirtyä siihen pitkäjänteiseen energiapolitiikkaan, jossa suomalaiselle teollisuudelle luodaan työtä ja vientiä, jotta meidän energiaklusteri pääsee kasvamaan, että me alamme panostamaan kotimaiseen uusiutuvaan energiaan, ottamaan itse sitä käyttöön, luomaan kotimarkkinoita, saamaan referenssilaitoksia? Kymmenen johtavaa energia-alan professoria julkaisi tänä keväänä kirjan aiheesta, miten Suomi voi osallistua energiavallankumoukseen ja saada talouden uuteen nousuun. Se edellyttää aivan uudenlaista ajattelua, (Puhemies koputtaa) jossa on myös pientuotannolla iso rooli. Onko hallitus valmis tekemään tämän harppauksen vihdoinkin ja unohtamaan haikailun ydinvoiman perään?

16.36 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Niinistön kysymyksen premissihin vastaan, että tämä Fortumin eilinen pörssitiedote tai mikään muukaan tekijä ei muuta aikarajaa eikä tätä omistusosuuden arviointia. Tämä on valtioneuvoston selkeä kanta, ja se heijastaa eduskunnan selkeästi ilmaisemaa tahtoa viime vuoden joulukuussa. Olen samaa mieltä siitä, että me elämme suurta energiavallankumousta kohti kestäväää vihreää taloutta. Tässä yhteydessä on hyvin tärkeää pitää mielessä ilmastotavoitteet, ja ilmastotavoitteiden kannalta ennen kaikkea uusiutuva energia ja myöskin päästötön ydinvoima ovat niitä energialähteitä, jotka vastaavat näihin ilmastotavoitteisiin. Osaltani olen sitä mieltä, että meidän tulee vahvasti panostaa hallitusohjelman mukaisesti uusiutuvaan energiaan ja kestävään vihreään talouteen. Samaan aikaan joudumme hyväksymään ydinvoiman (Puhemies koputtaa) siirtymäkauden energiamuotona, ja se voi olla aika pitkäkin siirtymäkausi (Puhemies koputtaa) tämän pitkään kulkevan energiavallankumouksen rinnalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.